

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 240

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעְהָ אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פִּלְשְׁתִּים"

שכר המלווה את חברו!

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצק שליט"א

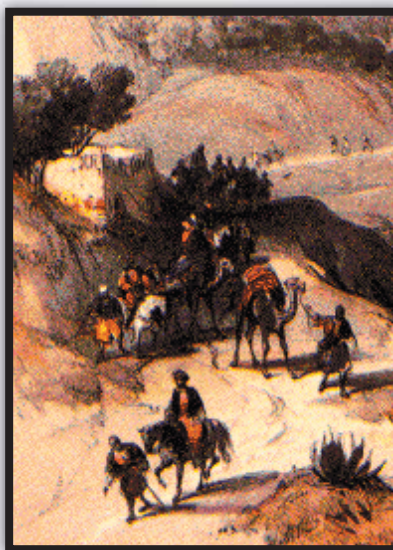
כל כך לדורי דורות, שיכנסו תחת כנפי השכינה ולהדבק בעם קדוש לה'?

כתיב: **"וַיִּצְרָה ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן הָאֲדָמָה וַיַּפֵּחַ בְּאָפִיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"** (בראשית' ב). ואחז"ל: **"וַיִּצְרָה"** בשני יודי"ן. שני יצרים יש בו באדם; יצר טוב ויצר רע' (ילקוט שמעוני' בראשית' ב כ.). יצר הרע בא מכח העפר זה גופו של אדם. ונופח באפיו נשמת חיים אשר ממנה בא יצר הטוב, **"וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"** **'שנתוסף בו דעה ורבור'** (רש"י). **'דעה'** למשול בגוף וכל תולדותיו, להכניע יצרו הרע ולשעבדו לנשמה וזה תכלית בריאת האדם כידוע. וכמ"ש רבינו יונה ז"ל **'(שערי תשובה' א): 'וְהִנֵּה הַבּוֹרָא נִפְחַ בְּאָפֵי נְשָׁמַת חַיִּים חֲכֵמַת לֵב וְטוֹבַת שְׂכָל לְהַכִּירוֹ וְלִירְאָה מְלַפְנָיו וְלִמְשׁוֹל בְּגוֹף וְכָל תּוֹלְדוֹתָיו, כְּאֲשֶׁר הִמְשִׁילָהּ עַל שְׂאֵר בְּעַלְי חַיִּים שְׂאִינָם מְדַבְּרִים'**.

נמצא שכל עיקרו של אדם הוא כפיית היצה"ר והם **'הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם'** (אבות' ד). כי אם יעזוב אותם להשתולל, מה לו ולעולם? הלא זה נגד יצירתו. ולכן גם **'ב'מדה טובה מרובה על מדת פורענות חמש מאות פעמים'** (רש"י 'שמות' לד). ע"י שבירת המדות זוכה האדם לעוה"ב וגם לאורך ימים ושנים וכמ"ש הגר"א ז"ל: עיקר חיות האדם הוא שבירת המדות ואם לאו? למה לו חיים! ע"ש.

ומצינו יסוד זה בגמרא: שנחלקו; אם צער בע"ח דאורייתא, או לא? **'ת"ש; אובה לפרוק ושונא לטעון, מצוה בשונא.**

המשך בעמ' 2 <<<

גְּדֻלָּה בְּמִצְרַיִם..... כִּי אָמְרוּ כְּלָנוּ מֵתִים" (שמות' יב). וגם פרעה פחד על נפשו כי בכור היה, א"כ מה זאת מן התימה שהלך ללוותם בתקוה שישאר עוד שארית במצרים ואף על פי כן על כמה פסיעות אלו שפסע ללוותם נחקק בתורה לעולמים: **"וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעְהָ אֶת הָעָם"**. ומה שכר קבל עבור זה **"לֹא תִתְעַב מִצְרַיִם... בְּנִים אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ לָהֶם דֹּר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּקֶהֱל ה' "**, נמצינו למדים שאלמלא לא הלך פרעה ללוותם לא היו המצרים בדור שלישי מותרים לבוא בקהל ה' ואפשר שהיו נאסרים עד עולם כעמון ומואב, אלא שפרעה בפסיעותיו שהלך ללוות את בני"י ביציאתם ממצרים, הוא שגרם להם לדורותם שיבואו בקהל ה'. מה טובה עשה פרעה הרשע שהרויח

אחז"ל: **'אין שילוח בכל מקום אלא לזוי שנאמר: 'וַאֲבָרְהָם הִלֵּךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם"** (בראשית' יח) **"וַיִּשְׁלַחֵם יִצְחָק"** (שם כו). **הפה שאמר: 'גם את ישראל לא אשלח"** (שמות' ה) **הוא שאמר: 'אנכי אשלח אתכם"** (שם ח). **מה שכר נטלו על כך: 'לא תתעב מצרי"** (דברים' כג). **הפה שאמר: 'לא ידעתי את ה' "** (שמות' ה) **הוא שאמר: 'אנוסה מפני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים"** (שם יד)... **הפה שאמר: 'מי ה' אשר אשמע בקלו"** (שמות' ה) **הוא הפה שאמר: 'ה' הצדיק וגני ועמי הרשעים"** (שמות' ט). **על כן נתן להם מקום קבורה שנאמר: 'נטית ימינה תבלעמו ארץ"** (שם טו) **'מכילתא' (בשלח' הקרמה).**

הנה פרעה הרשע אשר עינה ושיעבד את ישראל בכל מיני ענויים ועבודת פרך, זרק את ילדי ישראל לים, שחט תינוקות ורחץ בדמם וכשבאים לפניו משה ואהרן באותות ובמופתים עושה מהם צחוק לעיני כל עמו אשתו וילדיו כמבואר בחז"ל **"ל ובחוצפתו עומד ומכריז: 'מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח"** ועוד מקשה ערפו ואכזריותו ומצוה שלא לתת תבן לעם ו**"מתפנת הלכנים"** יתנו **"תכבד העבדה על האנשים"** (שמות' ה). ורק כשהגיע למכת בכורות ורואה לפניו אלפים נופחים נשמתם ובכור פרעה עמהם, **"אין בית אשר אין שם מת"** (שם יב). וחז"ל אמרו: **שהבכורים כיון ששמעו מפי משה שימותו, עשו מלחמה במצרים והרגו איש את אחיו ונעשה בכל מצרים אנדרלמוסיה גדולה; 'נתהי צעקה**

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

ואי ס"ד צער בע"ח דאורייתא, הא עדיף ליה' ומשני: 'לכוף את יצרו עדיף' (כבא מציעא' לב.). ועיין ב'תוספות' שם שהקשו: 'דהא בגמרא (פסחים' קיג): מוקים רשב"י האי קרא 'כי תראה תמור שנאף' (שמות' כג) בשראה בו דבר ערוה ומצוה לשנאותו, א"כ מאי שייך בזה לכוף את יצרו? וי"ל: דמייירי בשונא דקרא' ואפ"ה, שייך בזה לכוף את יצרו. ע"ש.

חזינן מכאן דאע"פ שיש לפנינו מצוה דאורייתא לפרוק משום צער בע"ח ושונאו צריך לטעון והוא רשע שיש בשנאתו אותו מצוה ואפ"ה מצוה עליו לעזוב מצוה של צער בע"ח וטובת הצדיק ולעזור לרשע לטעון משאו משום ד'לכוף את יצרו עדיף'! ומה לנו מפורש יותר מזה, דאיכא מצות עשה בתורה של "הקם תקים עמו" (דברים' כב). ללמד על חיוב כפיית היצר ושבירת מדת השנאה אפילו בכה"ג. וע"כ הטעם מפני שכל עיקר תכלית בריאת האדם הוא שבירת המדות ומצוה זו וחיובה הוא יסוד כל התורה כולה ושרש כל הפעולות.

והנה למדנו חיוב כפיית היצר אפילו במקום מצוה, כעת נלמוד שכר הכופה את יצרו אפילו במקום עבירה. בפרשת 'סוטה' כתוב: "ונזרעה זרע" (במדבר' ה). ובגמרא שנינו: "ונזרעה זרע" "שאם היתה עקרה נפקדת" דברי ר' עקיבא. אמר לו ר' ישמעאל: "אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו. וזו הואיל ולא נסתרה

הפסידה. אם כן, מה תלמוד לומר: "ונקתה ונזרעה זרע"? שאם היתה יולדת בצער, יולדת בריוח. נקבות, יולדת זכרים" ('סוטה' כו.) ע"ש.

מסוגיא זו אנו למדים ברור, דלכו"ע מבטיחה התורה שכר לאשה זו עכ"פ. ויש להתבונן הרבה בזה, אשה שפלה בעלת תאוה בזויה, מנוולת אשר יש לה עסק עם איש זר ובעלה התרה בה: "אל תסתרי עם איש פלוגי"! ולא שמעה אליו והלכה ונסתרה ולכן בעלה מביא אותה אל הכהן ומשקה אותה. ואם לא באה בסתירה זו לידי טומאה, שכרה מפורש בתורה: "ונקתה ונזרעה זרע" ולמה מגיע לה עוד שכר עבור המעשה המכוער הזה שעשתה במזיד ובמתכוין ואף אם לא נטמאה ממש בביאה אסורה, די לה שלא נבקעה כריסה ולא נפלה יריכה למות.

אלא כאן נעוץ יסוד גדול בפירוש הגמרא: 'שאינ הקב"ה מקפח שכר כל בריה' (ב"ק ל"ח:). אפי' בשעה שאדם מכעיס ועושה נגד רצונו יתברך בדברים מכוערים, בכל זאת אם נמצא במעשה שפל זה גם דבר טוב וכפיית היצר לא יקופח שכרו. ודבר זה אנו למדים גם מכאן, שדוקא משום כך שהיא סתמה מדרך הישרה ולא שמעה אל בעלה והלכה ונסתרה עם נואף חסר לב, נתגלגלה לדיוטא התחתונה של אש התאוה שבערה בה ולא היה חסר לה שתשקע בשאול תחתית אלא חוט השערה.

ובעוד תאוה בה גברה על עצמה ולא נטמאה ממש, הרי יש כאן כפיית היצר ושבירת התאוה! לכן כשהביאה למקדש ועשה לה הכהן ככל התורה הזאת, הנה בבזיונה לעין כל נתכפר לה עצם מעשה הכיעור במה שנסתרה ועבור זה שכפתה יצרה ולא נטמאה שכרה איתה ונזרעה זרע, לרע"ק כדאית ליה ולר' ישמעאל כדאית ליה.

מעתה נבין היטב גם פרשת פרעה, כי אמנם רשע זה פשע והרשיע הרבה מאד נגד ישראל והכביד את לבו ככל תשע המכות, אבל כשהגיע למכת בכורות והוא רואה כבר במפלתו ונשבר, היה לו לפי טבעו הקשה ומדותיו המושחתות לומר לנפשו, לא די לי ששונאי נצחוני יוצאים הם ביד רמה ורואים שברי, מעתה אגרש אותם וילכו להם, אבל מה לי עוד להכנע לפניהם לתת להם כבוד וללוותם והוא כפה את יצרו שבר מדת שנאתו והלך ללוותם, לכן שכרו אתו ופעולה זו הציילה אותו ואת כל עמו שלא לתעבם ו"בנים אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ לָהֶם דֹּר שְׁלִישִׁי יָבֵא לָהֶם בְּקֶהֱל ה'".

הרי לפנינו מה גדול שכר כפיית היצר ושבירת המדות ומזה יש לנו ללמוד קל וחומר, אם פרעה הרשע זכה בדבר קל כזה עד כדי כך?! המארח את חברו בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומסביר לו פנים ומלווהו בצאתו, על אחת כמה וכמה שזוכה לו ולזרעו עד סוף כל הדורות טובה וברכה עד עולם! (לב אליהו). ■

דרושים עורכי סאונד ווידאו!!!

שלח קורות חיים לפקס:
03-6768855

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית של פרשיות התורה בנוסח שאמי ובלדי

זרע ש"י!

פרשיות התורה והמסורותיה 100 עמודים

פרשיות התורה והמסורותיה 100 עמודים

הרב זכריה יצחק שליט"א

הרב זכריה יצחק שליט"א

ביתן להשיג במשרדי ישופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

MP3-ב

עלי הגיון

"וַחֲמִשִּׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"

מדוע רשעי ישראל לא יצאו ממצרים ואילו רבים מהערב רב יצאו?

בראותם אחר כך את ידו הגדולה במכת בכורות, יחזרו במ ויחפצו לצאת ברצון נפשם, כמו שיצאו הערב רב ולא המיתם ה'?

אמנם להיות שיציאת מצרים היא יסוד לקבלת התורה כמו שכתבנו, לפיכך העביר הקדוש ברוך הוא מכנגד עיניו כל העונות והחטאים שהיו בידם של ישראל, מפני נתינת התורה שהם עתידים לקבל מאהבה. אבל כשראה לאותם הרשעים שהיו בוחרים להשתעבד לפרעה ולמצרים ולא היו רוצים לצאת משם, אז אמר ה', שהללו ראויים למות שם, כיון שאין בהם תוחלת אף על פי שיצאו ממצרים. כי מאחר שאינם נכוין מעבודת מצרים וסבלותם, אם כן בודאי שלא יקבלו עליהם את העול הכבוד מן התורה ומן המצוות, שהרי כל עיקר השעבוד לא גלגלו הקב"ה, אלא בשביל בחינת התורה, שמתוך היותם בשעבוד הקשה ההוא ויראו את צרתם, יהיו בוחרים בשעבודו של הקב"ה. ורשעים הללו, שכל צרתם הבאה להם, עדין הם חפצים להשתעבד לפטרוניהם, אם כן לאחר יציאתם לא יקבלו עול הקב"ה ועול תורתו ולכך מתו בשלשת ימי האפלה. ('אוצרות הרי"ף' לרבי יאשיהו פינטו בעל הרי"ף ד'עין יעקב'). ■

אמרו חז"ל: 'כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח' (הגדה של פסח). כי מחמת הנס הוא בא ומתדבק באמונת שמים ולקבל התורה מאהבה. ובענין זה אני מבאר מה שאמרו ז"ל במכת הערוב, כדכתיב: 'ושמתי פדת בין עמי' (שמות' ח) וכן: 'והפליתי' מלמד שהיו ישראל ראויים ללקות בזה המכה ונתן הקב"ה הפדיונם את המצריים' (שמו"ר יא ב). והנה כונת רז"ל היא מבוארת, שהטעם שהוצרכו ישראל לפדיון במכת הערוב יותר משאר המכות, הוא לפי שכיון שהיו ישראל מעורבבים ונטמעים במעשה ארץ מצרים, מה 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה' וכן נתעברו בגוים וילמדו מעשיהם לבטל המילה, לכך נתחייבו ישראל במכת הערוב ללקות בה, 'מדה כנגד מדה', עד שנתן הקדוש ברוך הוא פדות בין ישראל והמצרים.

אבל מה שיש לדקדק הוא, כיון שויתר הקדוש ברוך הוא לישראל על עון עבודה זרה שנטמעו בה והניח פדות בין ישראל ובין מצרים, למה לא ויתר גם כן במכת החשך והמיתם ה' לפושעי ישראל בשלשת ימי אפלה על שלא היו רוצים לצאת ממצרים, כי אם היו רוצים ואוהבים לפטרוניהם שלהם ולא סלח להם גם לזאת. כי שמא ואולי

מהיות יציאת מצרים עיקר גדול ויסוד היא לקבלת התורה, לכך נצטוינו לזכור יציאת מצרים כל ימי חיינו, כדכתיב: 'למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך' (דברים' טז). ו'דרשה בן זומא': "'ימי חייך", הימים. "כל ימי חייך", הלילות" ('ברכות' א). והטעם, לפי שהאדם מחויב בלמוד התורה יומם ולילה, שנאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיהך והגית בו יומם ולילה" (יהושע' א). ומי גרם לישראל שיקבלו התורה, היא יציאת מצרים, כי כל הרואים את כבוד ה' אשר שם במצרים אותותיו, הכירו וידעו "כי לה' המלוכה" (תהילים' כב). והסירו מלבם כל אותם אמונות רעות שלמדו ממצרים, כדכתיב: "גוי מקרב גוי" (דברים' ד). מה 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה' (מדרש תהלים' טו ה). כי המה ראו מעשה ה' כי נורא הוא ונחזק בלבם אמונת שמים וקבלת מלכותו ותורתו מאהבה. וכיון שנס יציאת מצרים הביאם לקבל את התורה, לכך נתחייבו לזכור נס זה של יציאת מצרים כל זמן שהם מחויבים בלמוד התורה. כי מתוך שזוכרים יום צאתם ממצרים הם מקבלים עול מלכות שמים ולומדים בתורה מאהבה, כיון שזכו לפרוק מעליהם עול מצרים הקשה. וכמו שנתבאר בארוכה בסדר 'שמות'. ולכן

מעשי גדולים

"וְלָקְטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ"

לִמְעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא"

כיצד שכנע הכפרי להרב ישראל רוזין לברכם בגשמים

לא ילך, הקדוש ברוך הוא מבטיח שינשאו וירימו" ('אָנְסָנוּ', מלשון: 'נס להַתְּנוֹסָס' 'תהלים' סו). דברים תמימים אלה שיצאו מלב יהודי פשוט השפיעו על הצדיק. חזר אליהם וברכס: "יהי רצון שהשם יתברך ישמע בקשתכם ויוריד גשמיכם בעתם". והכפריים יצאו מאתו שמחים וטובי לב. ('ספורי חסידים' לרב שלמה יוסף רוזין). ■

תורה, אנו זקוקים לגשם!" מששמע הצדיק מיני דבורים כאלה, עזב אותם והלך להכנס לחדרו, בלי להשיב להם דבר. נזדרז אחד מהם, רץ אחר הצדיק ואמר: "רבינו! הלוא בתורה הקדושה כך כתוב: "למען אָנְסָנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא" (שמות' טז). כלומר: בין אם "יֵלֶךְ בְּתוֹרַתִי" ובין אם

יהודים פשוטים, בני כפר, באו פעם להרבי רבי ישראל מרוזין ז"ל. השנה שנת בצורת היתה ובקשו ממנו שיברך אותם שירדו גשמים. אמר להם הצדיק: "הרי כתוב בתורה: "אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ... וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם" (ויקרא' כו ג). נענה אחד הכפריים ואמר: "מה הרבי מספר לי מעשיות על תורה? כן תורה, לא

"זֶה קְלִי וְאֹנִיחוֹ אֶלְקֵי אָבִי וְאַרְמְנֵהוּ"

מנין שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא?

פנינים לפרשה

"נִטָּה אֶת יָדָךְ עַל הַיָּם" (יד כו)

כתב רבינו הרא"ש: שמעתי מפי אבא מרי ע"ה שקריעת ים סוף לא נעשית במטה, לפי שהיו ליצני הדור מלעיבים ומלעיגים על משה מלאך ה' צבאות והיו אומרים: "מה כוחו ומה טיבו, הלא אף הקטן שבנו אילו היה מטה האלקים בידו היה עושה נסים ונפלאות כמוהו", אז ראה והשקיף יושב בשמים וצוה למשה עבדו: **"וְאָתָּה הָרֵם אֶת מִטְּךָ, פִּירוּשׁ: הַפְרִישֶׁהוּ מִמֶּךָ (מלשון תרומה), וְנִטָּה אֶת יָדָךְ עַל הַיָּם וּבִקְעָהוּ"**, כלומר: **"אֶת יָדָךְ"** דוקא בלא המטה וכן עשה. וזהו שאמר הפסוק: **"וַיֹּאמְרֵנוּ בְּה' וּבְמִשְׁחַ עֲבָדָיו"**, שאז הרגישו את היכולת שהיה ביד משה בלא מטה האלקים וחזרו והודו על הראשונות.

ומצאתי סעד לדברי אבא מרי ע"ה במדרש 'תהלים' על מה שאמר דוד: **"הַיָּם רָאָה וַיִּנְסֵ הַיַּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֲרָיו"** (תהילים' קיד). ואחר כך אמר: **"מֶה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס"**, משל למלך שאחד משריו נכספה נפשו לטייל באחד מהפרדסים ובקש מאת המלך שימסור לו המפתח מהפרדס, מסר לו המלך טבעתו שיראה לשומר הפרדס וינח שמה, השר הוא הלך אל השומר והראהו טבעת המלך, אולם השומר מיאן מלהרשותו ויאמר לו: "סור מעלי כי כבר הזהירני המלך לא לפתוח הגן לשום אדם", חזר השר בפחי נפש אל המלך ויגד לו כל אשר קרהו וישנס המלך מתניו בעצמו וילך עמו ויהי כאשר ראהו השומר רעה אחזתהו, אמר בלבו: עתה יהרגני על אשר פיהו מריתי ולא עשיתי בעבור טבעתו, מיד החל בורח מפניו ויהי כראות המלך את השומר בורח מפניו קרא אותו בקול גדול: "מה לך שומר כי תנוס, הנך נאמן בכל ביתי כי שמרת מצותי הראשונה שצויתי לך על הגן לשומרו, אך מעתה תעשה עבור זה עבדי אשר חפצתי ביקרו, כמו שתעשה בשבילי גדולה וקטנה".

שמשבח ומודה להשי"ת, אבל לא תגדל שמחתו יותר מאילו לא היה לו צער מקודם כלל, שעיקר שמחתו היא רק על ההצלחה מן הצער שמקודם ואדרבא היה שמח יותר אם לא היה מגיע לצער זה שיהא צריך להיוושע ממנו.

אבל השירה שאמרו משה וישראל, לא היה עיקר שמחתם על זה שנצולו מיד המצרים, אלא היתה עיקר שמחתם ע"ז שזכו להיות כלי חפץ אשר על ידם נתגדל כבודו יתברך, שעל ידי הצלתם ממצרים נתפרסם שמו, כמו שאמרו בהתחלת השירה: **"אֲשִׁירָה לָה' כִּי גָאָה גָאָה"** ('שמות' טו). נמצא א"כ שהשירה נאמרה גם על השעבוד הקדום כמו על הגאולה, שאלמלא השעבוד לא היה מקום לגאולה ושמחו בהשעבוד הקדום כמו בהגאולה של עתה.

ומעתה יתבאר הדבר היטב, שעל זה אמר משה רבנו **"חֲטָאתִי לִפְנֵיךְ בְּאָז"**, היינו: מה שאמרתי ש"מֵאָז בָּאתִי לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הַרְעָ לְעַם הַזֶּה" ('שמות' ה) כלומר: שקודם לכן התרעמתי על כובד השעבוד שהוטל על עם ישראל ואילו עכשיו הריני מודה אף על השעבוד שגרם לקדוש השי"ת לעיני כל, על זה אמר משה: **"אֲנִי מִשְׁבַּח בְּאָז"**, פירושו: שאני אומר את השירה גם על אז, היינו: על השעבוד הקדום כמו על הגאולה של עכשיו, לפי שעכשיו אני מודה על השעבוד שהביא את הגאולה ושתקדש שמו יתברך בכל הארץ.

ולפי זה יתבאר עוד מה שאמר דוד המלך ב'תהלים': **"אֲוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לְשִׁוְעָה"** (קיח). היינו: כי אני נותן לך הודיה אף על הענוי הקודם, לפי שעל ידי זה באה לי הישועה ונתקדש שמך ברבים על ידי, על שניהם כאחד אני מודה לך

כך משה רבנו הלך אל עוזא שרו של ים ו **"מִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ"** אשר חקוק בו השם המפורש וימאן השר לפתוח לו מימיו, אמר לו: "אין אני נכבש מפני ילוד אשה", לסוף נגלה אליו הקב"ה בכבודו ומיד כשראהו הים החל לנוס מפניו ויקרא אליו הקב"ה ויאמר לו: **"מֶה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס"**, אל תירא כי אתה שומר נאמן ושמרת דרך פקודי אשר הפקדתך מששת ימי בראשית שלא לפתוח מימך, אכן לזה משה משרתי אשר **"בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא"** ('במדבר' יב) שמור ואל תמר בו ואין הוא צריך אות ומופת **"כִּי שְׁמִי בְּקִרְבוֹ"** ('שמות' כג). מיד לעין כל הבקיע הים ויזובו מימיו מזה ומזה בידו החזקה.

"אָז יִשִּׁיר מִשֶּׁה" (טו א)

אמרו חז"ל במדרש: **"אמר משה לפני הקב"ה: 'יודע אני שחטאתי לפניך בְּאָז' שנאמר: 'וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה' ('שמות' ה). והרי טבעת אותו לים, לכך אני משבחך בְּאָז"** "הה"ד: **"אָז יִשִּׁיר מִשֶּׁה"** (שמו"ר כג ג).

וכמוכן שהדבר טעון ביאור; מה הענין שתיקן בשירה במה שנאמרה בלשון **"אָז"** לתקן מה שחטא בתיבת **"אָז"**, מה ענין זה לזה בכדי לתקן לשון עבור לשון?

וביאר את הדברים היטב רבינו ה'בית הלוי' בספרו ואלו דבריו: הנה מי שהוא בצער חלילה והקב"ה עוזרו ומצילו, כשהוא מודה להקב"ה על הטובה שעשה לו, בדרך כלל שמחתו היא על הטובה הבאה אליו בהצלתו מן הצער ועל זה הוא

ושניהם כאחד טובים הם.

מיהו יש מבארים: **"עניתיני"** מלשון: עניה ולא מלשון: ענוי, ועיין בפירוש האבן עזרא ל'תהילים' ק"ח כאן, כלומר: **"אודך"** ד' על שענית לי בשעת הצרה כשזעקתי לפניך, **"ותהי לי לישועה"**, כלומר: הושעת אותי בקבלת תפילתי לרצון לפניך.

"זה קלי ואנהו אלקי אבי וארממנהו" (טו ב)

פירש רש"י: **"ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים"**, דכתיב: **"זה קלי ואנהו"** והוא מדברי הגמרא והמדרשים וצריך לבאר, מנין הוציאו חז"ל דבר זה מן הפסוק, שאף השפחות ראו על הים ואמרו **"זה קלי"**, שמא היו אלו דוקא ישראל ולא השפחות?

ומצינו ביאור נפלא בשם הגאון מוילנא: על פי מה המבואר (בכורים' א ד) **ש'גר מביא ואינו קורא, שאינו יכול לומר: 'אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו"**, שהרי אבותיו היו גוים ולא נחלו את הארץ וכמו כן עבד ושפחה פטורים מקריאה מהטעם הזה.

ומעתה נבא לישב, מהיכן הוציאו חכמינו ז"ל **"ראתה שפחה על הים"**, שגם כאן היה קשה לחכמינו ז"ל השינוי בפסוק שבתחילה כתוב: **"זה קלי ואנהו"** ולבסוף כתוב: **"אלקי אבי"**, מדוע מתחילה נקט הכתוב בלשון: **"זה קלי"** ואילו לאחר מכן אמר הכתוב: **"אלקי אבי"**?

אלא בהכרח שאת התחלת הפסוק אמרו השפחות שאינם יכולים לומר אלוקי אבותינו, משום כך אמרו: **"זה קלי"** ואילו את סוף הפסוק: **"אלקי אבי"** אמרו ישראל, ממילא אנו למדים מכך ממה שהשפחות אמרו: **"זה קלי"**, **"ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים"**.

"תבלעמו ארץ" (טו יב)

כתב רבינו הרא"ש: שמעתי טעם מפני מה זכו לקבורה, לפי שהם נתעסקו בכבוד קבורת יעקב אבינו והקב"ה שאינו מקפח שכר כל בריה ובריה, לא קיפח שכרם בזה ושקל להם במדה כנגד מדה שיזכו אף הם לקבורה.

"נחית כחסף עם זו גאלת נהלת בעזה אל נה קדשך" (טו יג)

כתב רבינו הרא"ש: יש לדקדק ממקרא זה אסמכתא ורמז למה שאמרו חכמינו ז"ל במסכת 'אבות': **"על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"** (א ג).

שלשת המידות הנעלות הללו נרמזות בפסוק זה היטב: **"נחית כחסף"** זו 'גמילות חסדים'. **"נהלת בעזה"** זו היא 'התורה', ש'אין עוז אלא תורה, שנאמר: **"ה' עז לעמו יתן"** ('תהילים' כט) (ילוש' 'תהילים' כא). **"אל נה קדשך"** זו עבודת הקרבנות הנעשים ב"נה קדשך" היינו: בבית המקדש.

"נהלת בעזה אל נה קדשך" (טו יג)

רבינו מאיר שמחה בעל ה'משך חכמה' כותב: שממקרא זה הוציאו חז"ל ('שבת' ק"ט): מה ש'אמר ר"ל משום ר' יהודה נשיאה: **"אין מבטלין תנוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש"** דכתיב: **"מפי עוללים וינקים יסדת עז"** ('תהילים' ח). וזהו: **"נהלת בעזה"** זו היא התורה של תינוקות בית רבן, **"אל נה קדשך"** זה בהמ"ק, כלומר: שאף בזמן שהנך עסוק **"אל נה קדשך"** בבנין בית המקדש, מ"מ אתה משאיר את ה"נהלת בעזה" היינו: את למוד התורה של התינוקות של בית רבן.

וכמו שאמרו עוד חז"ל (שם): **"ואמר ריש לקיש לרבי יהודה נשיאה: כך מקובלני מאבותי ואמרי לה מאבותיך, כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מחריבין אותה"** דכתיב: **"מפי עוללים וינקים יסדת עז למען צורךיך להשביט אויב ומתנקם"** כלומר: שאם תשב"ד אין לומדין תורה אז יש **"אויב ומתנקם"** חלילה ודו"ק. וזהו ג"כ מה שנאמר כאן בכתובים: **"נהלת בעזה"** אז יתקיים ההמשך ש"שמעו עמים ירגזון".

"ה' ימלך לעלם ועד" (טו יח)

רבינו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה', כותב לבאר מה שאנחנו אומרים מידי יום בנוסח תפילת **"עלינו לשבח"**: **"ייקבלו כלם את על מלכותך. ותמלך עליהם מהרה"**.

"והענין הוא, כי כל אדם הוא עלעקטריי אלקי, כאשר יתנוצץ במוחו"

המחשבה לעשות זה, מיד ילך זאת ההרגשה אל האיברים באמצעות הלב לעשותו ותיכף יעשה זה היד או הרגל או איזה אבר כפי מה שיעלה במחשבתו, לא כן אם הוא דבר המזיק אל איזה אבר לא יתנוענע האבר תיכף לעשות זה, רק צריך להתעמק במחשבה מאד עד כי יתרוצו לזה האיברים.

לכן אמר שיקבלו כולם את העול, היינו: מי כשיתנוצץ הרעיון לאיזה מצוה לאיזה דבר אלוקי יתעוררו תיכף כל האיברים והחושים והעורקים בלי מפריע למלכות שמים ולא יפריעו איש איש מעבודתו'.

"ובני ישראל אכלו את המן... עד באם אל קצה ארץ כנען" (טז לה)

פירש רש"י: **"כשמת משה בן באדר פסק המן מלידד ונסתפקו ממן שלקטו בו ביום עד שהקריבו העומר בששה עשר בניסן"**.

והקשה הגרי"ז מבריסק: איך הותירו את המן למחרת והלא נאסר להם הדבר באיסור לאו ש"לא תותירו ממונו עד בקר" ('שמות' יב)?

ותירץ: שלפי הנראה לאו זה לא היה נוהג אלא בשעה שהיה המן יורד, אבל משפסקה ירדת המן פסקו גם כן דיניו ושוב לא היה עוד איסור להותיר ממנו, או שאפשר שכאן היה הדין מיוחד על פי הדבור שישאירו ממנו ולכך לא היה הדבר אסור להם.

"ויבא עמלק" (יז ח)

רבותינו בעלי ה'תוספות' תמהו: למה איחר עמלק להלחם עם ישראל עד עכשיו ולא בא מיד כשירדו למצרים שלא היו רבים כל כך כי אם **"שבועים נפש"** ('שמות' א)?

וביאר את הדבר: לפי שאמר הקב"ה לאברהם אבינו **"ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"** ('בראשית' טו). וכשמת אבינו אברהם ע"ה הטיל הקב"ה את החוב על יצחק בנו ממשיך דרכו וכשמת יצחק הוטל החוב על יעקב ובניו.

לפיכך אמר עמלק הרשע בלבו, אם אכרית עתה את יעקב וזרעו, הלא ממילא יהיה החוב מוטל עלי, שאני אשאר מזרעו של יעקב, לכך המתין עד שיצאו מצרים שכבר נפרע מהם את חוב השעבוד כולו ואז בא להלחם עמהן. ■

שו"ת חברותא

האם נשים חייבות בהזכרת יציאת מצרים?

מערכת 'חברותא'
מוחזקת ב'גנזי המלך'

דלהדיא איתא במדרש (ש"ר כב) וז"ל: שנו רבותינו, הקורא את שמע, צריך להזכיר קריעת ים סוף ומכת בכורות, ב'אמת ויציב' ואם לא אמר מכת בכורות לא יצא. עכ"ל הגרע"א.

ולכאורה נראה, שמסכים כוותיה דמהר"מ סופר ולא מטעמיה, שאין יוצאים בשירת הים הואיל ואין בה זכר למכת בכורות. ולפ"ז אף בק"ש אינו יוצא מה"ט גופא.

וקשה, שהרי מבוואר ב'ברכות' (כא.) שיוצא י"ח בק"ש. וע"ע ב'ברכות' (יג:) ובמג"א שם. ועיינתי במדרש שם ונוכחתי שיש טעות סופר בחדושי הגרע"א. וז"ל המדרש: 'שנו רבותינו: "הקורא את שמע צריך להזכיר קריעת ים סוף ומכת בכורות ב'אמת ויציב' ואם לא הזכיר, אין מחזירין אותו. אבל אם לא הזכיר יציאת מצרים (לא בק"ש ולא ב'אמת ויציב'), מחזירין אותו. שנאמר: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים"'. ע"כ.

הרי שמבוואר להדיא כמהר"ם סופר. ועכ"פ עלה בידינו שיוצאין י"ח בק"ש לבד. וכמבוואר בגמרא.

ואף דלכתחלה צריך להזכיר קריעת ים סוף ומכת בכורות ב'אמת ויציב', מ"מ לנשים שלדעת כמה אחרונים פטורות הן מהזכרת יציאת מצרים, די להן בקריאת "ויאמר" ולא יכנסו לחשב ברכה לבטלה משום זה. ■

מזכירת יציאת מצרים. כנ"ל להלכה ולמעשה. ע"כ.

וכ"כ ב'למודי ה' (סוף קמב). וכ"כ ב'ערוך השלחן'. ע"ש.

(וע"ע בפמ"ג שכתב: דאפשר דיציאת מצרים בלילה מדרבנן ו'קרא אסמכתא בעלמא' וממילא הוי מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות מה"ת וחייבות רק מדרבנן. ע"ש.)

ועכ"פ הדרינן לכללא: **ד'ספק ברכות להקל'**.

וכפי עדות ה'שאגת אריה' כן פשט המנהג, שאין הנשים מברכות ברכות ק"ש כלל ואף ברכת אמת ויציב אינן אומרות. ועכ"פ הרי יוכלו לומר פרשת "ויאמר" שבק"ש ויוצאים בזה י"ח זכירת יציאת מצרים.

וע' בתוספות ו'המאירי' ב'ברכות' (כא.) ד"ה: 'ספק'. ע"ש. ובזה ינצלו מ'ספק ברכות'. וכן מתבאר בספר 'תורת חיים' (סק"ב) ד"ה: ומש"כ המג"א ע"ש. (וע"ע בא"ר מ"ש להק' ע"ד המג"א הנ"ל).

אכן, הגרע"א בחי' לא"ח (סז), עמ"ש המג"א (שם) שאם אמר שירת הים יצא י"ח הזכרת יציאת מצרים.

וכתב ע"ז בזה"ל: 'חתני הגאון מהר"ם סופר בתשובה הנדפסת בספר 'ים התלמוד' השיג ע"ז, דרחמנא קפיד "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים" (דברים' טז) ולא קריעת ים סוף?!' ולענ"ד תורת אמת בפיו של משה,

שאלה: האם חייבות הנשים לומר ברכת 'אמת ויציב', המתארת את קריעת ים סוף?

תשובה: כתב בשו"ת 'ביע אומר' (או"ח ב ו):

הנה המג"א (ע) כתב: שהנשים חייבות בברכה זו, משום זכירת יציאת מצרים. אולם ראיתי בתשובות 'שאגת אריה' (יב). אחר שכתב שזכירת יציאת מצרים נהגת גם בלילה ושכ"כ הרמב"ם ולפ"ז היא 'מצות עשה שאין הזמן גרמא', כתב לתמוה על נשי דידן, שאינן קורין ק"ש וברכותיה, מפני שהן פטורות מק"ש וברכותיה ואין נזהרין להזכיר יציאת מצרים כלל.

וכתב: 'אומר אני, אם אינם נביאים, בני נביאים הן', דנראה ודאי דנשים פטורות מזכירת יציאת מצרים, כי היא 'מצות עשה שהזמן גרמא', דזכירת יציאת מצרים של יום עבר זמנה בלילה. ואם לא הזכיר ביום, שוב א"צ להזכיר הזכרה של יום בלילה. ומה שמזכיר יציאת מצרים בלילה, זכירה אחרת היא ומצוה בפ"ע הויא. וכן זכירה של לילה ביום. וכו'.

וסיים, שנתברר לנו שהנשים פטורות

דדוש מעצב גרפי

דדוש מעצב גרפי לעיצוב אתר, בעל ידע בFLASH עם AS. PHOTOSHOP ועיצוב תחת HTML ו-CSS יכולת עמידה בתנאי לחץ. העבודה 5 ימים בשבוע א-ה. קו"ח לפקס 03-6768855

565-546-533 / 03-6777779

גוג ומגוג

יצא הסרט החדש ב-DVD

במחיר מבצע 10 ש"ח עד חדש שבט לרכישה 'שופר' רח' מתתיהו 10 ב"ב

03-6777779

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

צרוקים
 צורכי סאונד
 וויזואל
 קו"ח אפקס:
03-6768855

חדש לציבור הדתי

ניסן	משה
מזכיר ועדות רבואיות לשעבר בביטוח לאומי	מומחה לתיביעות ביטוח לאומי

★ נפגשי עבודה
 ★ ילד נכה
 ★ נכות כללית
 ★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
 נייד. 052-8235961

מקצועיות בכל התחומים

מתחברים... עם הרב אמנון יצחק שלי"א

<p>ביום שני 15/02/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p>פתח תקוה אולם ישיבת פאר משה</p> <p>כניסה 10 ש"ח</p>	<p>ביום ראשון 08/02/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p>דימונה היכל התרבות</p> <p>כניסה 10 ש"ח</p>
--	---

הרצאות מאובסחות

כל הזכויות שמורות לארגון 'שופר'

שידור חי באתר שופר ובשופר ניוזטל
WWW.SHOFAR.NET 054-4007779

מרפאת שיניים שן וחסד
 נוסד בשנת 1982

בדיקה ויעוץ מקצועי ללא תשלום

◆ כתר חרסינה 570 ש"ח
 ◆ שתל 1.490 ש"ח תותבת 1.590 ש"ח
 ◆ תותבת גמישות ללא וויס 2.990 ש"ח
 ◆ ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק
052-8448443 ◆ 03-5794757

להדר בהדפי

למבירה ספר תורה משומש במחיר מיוחד

לפרטים הרב שבתאי:
052-80-777-22

לפרסום
 בגנזי
 המלך
 צלצלו:
03-6762226

יעמדו על הברכה

מארקו בן אלידה
 יזכה לעלות ארצה
 עם כל משפחתו בקרוב

נא להתפלל עבור:
 הרב הגאון רבי יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו
 ועל רבי יוסף בן זהרה עבהאל יצ"ו

שידוכים באמונה
 ומצויין בין שולח ומשדך

משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי
 לרשותכם ציגים רבים בהכח האל

1599-500-811

סופ"ש וטיול עם הרב אמנון יצחק

סופ"ש במלון נוף ערד
 בפרשת "זכור" י' אדר 06.03.09

נסיעה לקברות הצדיקים
 ביום רביעי א' אדר 25.02.09 יציאה בשעה 7:30 בדיוק

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
 טל: 03-6777779

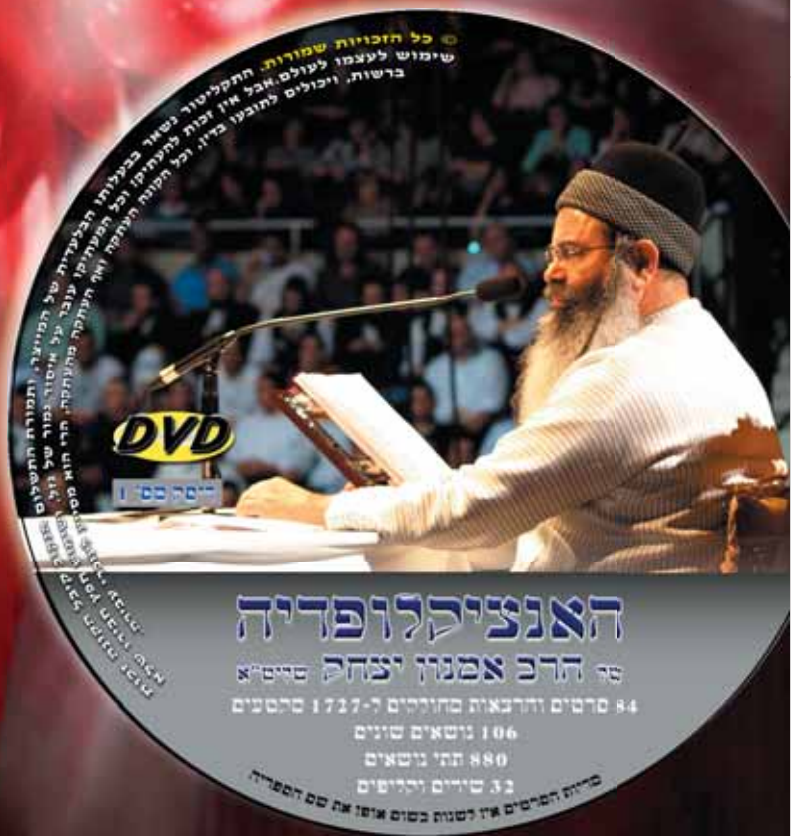
סוף סוף במזל טוב

ובשעה טובה

האנציקלופדיה

האינטרקטיבית

של הרב אמנון יצחק שליט"א

לידיעת תורמי מנית

האנציקלופדיה:

האנציקלופדיה

נשלחה אליכם.

לפרטים ולרכישה:

03-6777779

84 סרטים והרצאות מחולקים ל-1727 מקטעים

106 נושאים שונים

880 תתי נושאים

32 שירים וקליפים